

Szükség van az erdész értelmiségre

Interjú Gőgös Zoltánnal, az FVM államtitkárával

Az Új Magyarország Fejlesztési Terv keretében mintegy 60 milliárd forintot szán az agrártárca a klasszikus erdőtelepítésre és energiaültetvények létesítésére.

Gőgös Zoltán államtitkár szerint az erdészetek piaci helyzetét nem veszélyezteti, hogy legalább 100 ezer hektáron kívánnak energiaültetvényeket telepíteni. A megújuló alapanyagok felhasználási arányára vonatkozó 20 százalékos uniós vállalat teljesítéséhez Magyarországnak minden forrást ki kell használnia.

Az alábbi interjút – az Erdészeti Lapok felkérésére – Hlavay Richárd újságíró (Figyelő, Info Rádió, energiainfo.hu) készítette:

Fotó: Pápai G.

– A bioüzemanyagok energiamérlege közismerten negatív...

– ...nem negatív, a biodízel – a befektetett energiához viszonyítva – hozzávetőlegesen plusz 45, a bioetanol plusz 20 százalékot jelent. Sőt, ezen lehet javítani, attól függően, hogy az az energia, amivel készül az etanol vagy a biodízel, milyen energia. Ha hulladékhőt használunk, és van ilyen törekvés, akkor jobbak ezek a mutatók, hiszen egy egyébként elvesztett hőenergiát hasznosítunk. A biodízelnél pedig – főleg, ha hidegen sajtoljuk – nem lehet negatív a mérleg. A láncban a biodízelnél az egyetlen külső energia a prégő villamosáram-felvétele.

– Ha bioenergiáról beszélünk, az FVM szerint mivel kell kezelni hosszútávon Magyarországon?

– Elég széles a pálya. Amire direktívák vannak, azok az üzemanyagok. Ezekkel azért is foglalkozni kell, mert a piacvédelem fokozatosan megszűnik a gabonaféléknél, ami azt is jelenti, hogy a búza, de főleg a kukorica, nem élvez majd piacvédelmet. Ettől kezdve viszont az a felesleg, ami Magyarországon évi 2-2,5 millió tonnára tehető...

– ...és ha ez inkább nem is teremne meg?

– Ha nem teremne meg, akkor 600 ezer hektáron nagyon mást kellene csinálni, ami szintén egy izgalmas kihívás volna.

– Például energiaültetvény nem lehetne a helyén?

– Arra ezen a területen felül is szükség van még, és nem gondolom, hogy a

jó kukoricatermő területeken kellene energiaültetvényt csinálni.

– Sokszor ballani, hogy talán luxus kenyérgabonából üzemanyagot gyártani...

– Nincs is ilyen szándék, a kenyérgabona szóba sem jöhet etanol-alapanyagként. Csak beteg termés kerülhet szóba, a kenyérgabona túl értékes és drága is ehhez.

Ma úgy tűnik, hogy évente 700-800 ezer tonna etanolt tudunk előállítani, ebből nagyjából 200 ezer lehet a hazai igény.

– Az FVM elképzelése szerint hol a fás szárú biomassza helye ebben az ágazatban?

– Ami kialakult, az az erőművi felhasználás, ezt sokan vitatják. Ennek is megvan azonban a maga helye, azt gondolom. Ezt tette lehetővé a technika, a régi, „szenes” erőműveket nem lehet másként átállítani. Nem mondom, hogy nem lesz olyan erőmű, ami a lágy szárú növényeket is tudja kezelni, de ez nem holnap lesz még. Ugyanakkor nyilvánvaló, hogy egyetlen fával sem vágunk ki többet azért, hogy az erőművekben legyen mivel tüzelni. Olyan fát vittünk az erőművekbe, amit korábban olcsón Olaszországba exportáltunk. Az erdészetek sem ostobák, nyilván nem az értékesebb bútortipari alapanyagot adták oda az erőműveknek. Ami fejleszhető, az erdőben a kitermelés után ottmaradt anyagok, az ún. „apadék” felhasználása. Vannak már erre irányuló kísérletek – a kötegelés például –, az ehhez szükséges

gépek, berendezések támogatása be is került a fejlesztési programba.

– Tehát az erdészetek számíthatnak ilyen jellegű támogatásra a tárcától?

– Igen, bár az a probléma, hogy az állami erdészetek nagyon nehezen tudnak ilyen forrásokhoz jutni, az alvállalkozóik viszont könnyebben. Azt is meg kell gondolni, hogy az adott ültetvényt milyen technológiával, kötegeléssel vagy silózással hasznosítják, mert ennek megfelelően kell kialakítani. Az ágazatnak igen fontos volna, hogy az energiaültetvények területe legalább az első három-négy évben elérje a 100 ezer hektárt, ez részben megoldaná a három erőműnek (Pécs, Kazincbarcika és Ajka) akár a fejlesztési elképzeléseit is, és talán jó mintát adhatna a kisközségi fűtőműveknek, hogy a gázt hogyan lehet kiváltani, automata apríték-kazánokkal.

– Számolnak-e azzal az erdészeti biomassza-mennyiséggel, ami ma is bekerül az erőművekbe? Ennek az értékesítése az erdészetek számára fontos pénzügyi forrást jelent...

– A kettőnek, vagyis az energiaültetvényeknek és az erdészeteknek meg kell férni egymás mellett, mert igen nagy az igény a fára, export-ágon is. A most működő biomassza-erőműveknek is vannak már ellátási gondjaik, a mostani kapacitást sem tudják mindig alapanyaggal fedezni az erdőgazdaságok, és bővíteni szeretnék.

Azt mondtuk, most 100 ezer hektárnyi energiaültetvényre van forrásunk, ebből 60 ezer hektárt elvinnének a

mostani biomassza-erőművek, amelyek már szervezik ezt a tevékenységet maguk köré. A „normál” erdőtelepítések mellett, ami évi 15 ezer hektáryi szántóföld erdőesítését jelentheti. Ez sok tízezer embernek adhat munkát, főleg vidéken, az alacsonyabb képzettségű munkavállalók körében. De ehhez meg kell szervezni az integrációt, a szállítást, a tárolást.

– *Mennyi támogatás juthat összesen erre a célra?*

– Egy kasszánk van – erre a célra 5-6 milliárdot számolunk évente – a hagyományos erdőtelepítéssel együtt összesen 10 milliárd. A megosztás attól függ, melyikre mekkora igény lesz.

– *Van azért arra vonatkozóan irányszám, hogy klasszikus erdőtelepítésre mennyit kellene fordítani?*

– Az Új Magyarország Fejlesztési Terv időszakában 60-70 milliárd körüli összeget.

– *A biomassza-felhasználásban az erdészeteknek, akikre most alapozódik ez a program, 5-10 éves távlatban lesz komolyabb szerepük?*

– Úgy gondolom, semmiféleképpen nem kell kisebb szerepet vállalniuk, mert belép egy újabb távlati cél is. Magyarország a 20 százalékos „megújuló” részarányt támogatja, aminek 2013. utáni fejlesztési forrásait egyelőre nem látjuk, ehhez akkora fejlesztés kell...

– *... mekkora?*

– Több ezer milliárd 2020-ig. Nagyjából 2013-ig látjuk a programot, ezzel el lehet érni egy 13 százalékos mértéket, amiben minden benne van. Az utána következő hét évre szóló uniós forrásokat nem látjuk még. Mindenesetre, teljesen újjá kell írni a középtávú energiastratégiát, amiben ugyan már szerepelnek a „megújulók”, de nem ilyen mértékben: a 2020-as cél 15 százalék volt eredetileg. Ha több kell, ahhoz nyilván szükség van beruházásokra. Amihez vannak, ill. lesznek befektetők, az az üzemanyagok előállítása. Ezen a területen van közösségi irányelv, itt nagyobbak a lehetőségek. Hogy az erőműveknél milyen megoldások lesznek, mik lesznek vonzóak – a hulladék, az erdészeti anyagok, vagy az ültetvények – azt még nem nagyon látni, a technológia még változik.

– *Ebben a 20 százalékos vállalásban mekkora szerepe lehet az agráriumnak?*

– Azt gondolom, hogy ennek a harmadát „tudja” a szél, a víz és a geotermia adni, és kétharmadát az agrárgazdaságnak kell produkálni.

– *Képes is lesz erre az ágazat? Megvannak ehhez a szükséges források?*

– Igen. Ha megszületnek a szükséges döntések, meg lehet mozdítani a kutatás-fejlesztést az üzemanyagok esetében is, úgy, mint a napenergiában, ill. a szélenergia-felhasználás bővítésének területén.

– *A tárcá számít-e az erdész értelmiség részvételére a részletek kimunkálásában?*

– Ez nyilvánvaló. Vannak számításaink, hogy hogyan érvünk el az említett 20 százalékot, ehhez azt is el kell dönteni, mi lesz az alapvető energiabázis, mit kezdünk Pakssal, lesznek-e újabb blokkok. Kérdés, hogy mit tudunk az agrárgazdasági túltermeléssel kezdeni, mennyire tudjuk az állattartás felé mozgatni az embereket.

Biomassza-hasznosítás a NEFAG Zrt.-nél

A szolnoki székhelyű Nagyunsági Erdészeti és Faipari Zrt. teljes Jász-Nagykun-Szolnok és Dél-Pest megyére kiterjedő működési területén fás szárú biomasszát felhasználó üzem jelenleg még nem található. Előrehaladott tárgyalások folynak egy Szolnok környékén létesítendő, faaprítéket is használni tudó hőerőmű felépítéséről.

A hőerőműben felhasználható faaprítékkal kapcsolatos mennyiségi és minőségi igényeknek megfelelően, a társaságnál megújuló energiaforrásként az eddig is megtermelt, de nem hasznosított faanyag kerülhet szóba:

– Az évente végrehajtásra kerülő 700 hektár véghasználat során mintegy 25-30 ezer m³ vágástéri hulladék és vékonyfa keletkezik. Ennek a fatömegnek jelenleg csak 25-30%-a, főleg a kemény lombos akác – hasznosul a lakosság felé történő értékesítés formájában, a többi faanyag tuskóprizmákba kerül betolásra, illetve égetéssel kerül megsemmisítésre.

– A véghasználatokat követően az erdős sztyepp klímából adódóan az erdőfelújítások – a természetes akác és hazai nyár gyökérsarjzatások kivételével – mesterséges úton végezhetőek el. Az erdőfelújítások érdekében végzett évi 550-600 ha teljes talaj-előkészítés

során 20-25 ezer tonna tuskó keletkezik ami szintén a tuskóprizmákba kerül betolásra.

A hőerőmű megépüléséig és az általa támasztott igények megismeréséig a társaság folyamatosan figyeli és keresi a fenti faanyagok megújuló energiaforrásként való felhasználását.

A már meglévő erdőterületeken megtermelt biomasszán kívül másik lehetőség a megújulóenergia-termelésbe történő részvételben a létesítendő energiaültetvények telepítésében való részvétel. Mivel a

társaság az érvényben lévő törvényi előírások alapján termőföldtulajdonnal nem rendelkezhet, a kezelésében lévő állami tulajdonú, nem erdő művelési ágú területek pedig nem alkalmasak energiaültetvény létesítésre a részvétel lehetőségét a magánföldtulajdonosok számára történő szaporítóanyag-értékesítésben, illetve az ültetvények tervezésében, teljes kivitelezésében látja.

Hajnal Imre

termelési és kereskedelmi
vezérigazgató-helyettes

A klímaváltozás és az akác

A Forst und Holz német erdészeti szaklap teljes novemberi számát az akác kérdésének szentelte. Olvashatunk benne a fafaj térnyeréséről, természetes növekedéséről, a szaporítóanyag-előállításról és a kitermelt faanyag felhasználásáról. Nyolc oldalt szentel a lap a magyar szerzők tollából megjelent írásoknak. A szerzők között találjuk az ERTI részéről Führer Ernőt, Rédei Károlyt, Osváth-Bujtás Zoltánt, Veperdi Irinát, valamint a Nyírerdő Zrt.-től Sári Zsoltot.

A grafikonokkal, térképi és fotómé-
léletekkel gazdag írásokból mindent

megtudhatunk, amit az akáctermesztéssel és -felhasználással kapcsolatban tudnunk kell. A magyar szerzők által írt cikkek terjedelme bizonyítja, hogy akácnagyhatalom vagyunk.

Csak remélhetjük, hogy nem következik be az a klímaváltozás, melynek következményeként ez a nagyhatalmi státusz erősödni fog. De bárhogy is történjen, az akáccal kapcsolatban elért tudományos ismereteinket és piaci pozícióinkat a lehető legeredményesebben ki kell használni.

Ref.: **Pápai Gábor**